

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО
Природничо-географічний факультет

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ, БІОЛОГІЧНИХ І ХІМІЧНИХ НАУК

Основні наукові проблеми
та перспективи дослідження

Вінниця – 2018

ПРИРОДНИЧО- ТА СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Гудзевич А.В., Воловик В.М. Вінниччина в системі адміністративного поділу України	3
Воловик В. М., Гудзевич А.В. Етнокультурні особливості використання польових ландшафтів Поділля у XIX – початку XX століття	6
Корінний В.І., Ленчук Д.М. Мінеральна сировина трипільських зняряд праці з поселень Східного Поділля етапу VI	8
Хасцький Г. С. Роль туризму в охороні і збереженні натуральних і антропогенних водойм Вінниччини	11
Канський В.С., Васильчук Д.В. Сучасні технології у розвитку географічної науки	13
Гудзевич А.В., Демець Р.О., Шарапова В.М. Напрями розвитку бренду Вінниччини	14
Корінний В.І., Коршунова В.І. Геолого-геоморфологічна будова Вінницького Поросся	17
Пищик А.М. Природничі особливості НПП «Кармелюкове Поділля»	19
Янчикова В.О. Територіальні рівні та структурні елементи екомереж	21
Бірюкова Н.В., Кирилюк А.М. Перспективи використання військово-фортифікаційних об'єктів у туристичній галузі Вінницької області	23
Шурин Л. Г. Характеристика бурякозбирального комплексу Вінницької області	25
Шарапова В.М. Передумови формування бренду Вінницької області	26
Лебедєв О.С. Практика використання інтерактивних технологій навчання у процесі вивчення географії	29
Плахотна А.О. Перспективи розвитку туризму у Вінницькому районі	31
Бірюкова Н.В., Саприга О.В. Форми і методи правового виховання у процесі вивчення географії	32
Грищук Т.С. Реформа адміністративно-територіального устрою в Україні: основні причини для її впровадження та перспективи розвитку	36
Янчикова В.О. Проблеми створення схем екомереж адміністративних областей	39
Канський В.С., Крайсвітна Т.С. Естетичні та художні інтерпретації ландшафтів	40
Грищук Т.С. Об'єднані територіальні громади в Україні: сучасні тенденції та проблемні аспекти	41
Рип'юк В.І. Сучасна природа і ландшафти Старокостянтинівського району Хмельницької області	44

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БІОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

Ткачук О. О., Шевчук О. А. Перспективи використання регуляторів росту рослин стимулюючої дії	46
Рогач Т. І. Зміни у морфогенезі соняшнику за дії регуляторів росту	49
Князюк О.В., Кострець І.В., Коваленко О.А. Особливості формування врожаю гороху залежно від прийомів вирощування	51
Франко А.В., Попроцька І.В. Дія гібереліну та тебуконазолу на процес проростання та використання резервних речовин насіння кукурудзи	52
Ходаніцька О.О. Вплив регуляторів росту рослин на формування стебла льону олійного	55
Зварич Я.О., Поливаний С.В. Вплив трептолему та хлормекватхлориду на анатомічну будову листків маку олійного	58
Князюк О.В. Вплив строків та норма сівби на схожість насіння пшениці ярої	60
Шаповал Я.Ю., Попроцька І.В. Особливості проростання насіння квасолі за дії гібереліну та тебуконазолу	61

були частково або повністю привізними. Обробка різної мінеральної сировини трипільцями доводить про високий рівень їх знайомства з навколишнім геологічним середовищем.

Список використаних джерел

1. Петрунь В.Ф. Використання мінеральної сировини населенням трипільської культури / В.Ф. Петрунь // Енциклопедія трипільської цивілізації. – К., 2004. – Т. 1. – С. 199-217.
2. Черныш Е.К. Трипольские мастерские по обработке кремния / Е.К. Черныш // Краткие сообщения института археологии. – М., 1967. Вып. 111. – С. 129-141.
3. Черныш Е.К. Энеолит Правобережной Украины и Молдавии / Е.К. Черныш // Археология СССР. – Энеолит СССР. – М.: Наука, 1982. – С. 165-320.
4. Збенович В. Г. Трипольская культура Среднего Поднестровья в свете новых исследований / В.Г. Збенович // Первобытная археология. – К., 1989. – С. 97-106.
5. Енговатова А. В. Крем'яний інвентар з поселення Сабатинівка I / А. В. Енговатова // Тези доп. дев'ятої Вінниць обл. іст.-краєзн. конф. – Вінниця, 1990. – С. 10-11.
6. Заць І.І. Трипільська культура на Поділлі / І.І. Заць. – Вінниця: Видавництво «Тезис», 2001. – 184 с.
7. Жураковский Б.С. Влияние природного средовища на заснування трипільських поселень / Б.С. Жураковский // Земледельцы и скотоводы Древней Европы мо. – С. 57-61.
8. Колекція знахідок з поселення Борисівка / Фонди факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського.
9. Колекція знахідок з поселення Сорока / Там само.
10. Колекція знахідок з поселення Уланівка / Там само.
11. Жураковский Б.С. Господарство і зв'язки трипільських племен Поділля: навч. посіб. / Б. Жураковский. – Раменське: ПОЛІ-ГРАФ, 2002. – 115 с.
12. Гусев С.О. Трипільська культура Середнього Побужжя рубежу IV-III тис. до н. е. / С.О. Гусев. – Вінниця: Антекс-УЛГД, 1995. – 304 с.
13. Заць І.І. Людина і природа Поділля. Від кам'яного до раннього залізного віку / І.І. Заць, Б.С. Жураковский. – Вінниця: АРБАТ. – 1999. – 116 с.
14. Колекція знахідок з поселення Уланівка / Фонди Вінницького обласного краєзнавчого музею. – № А – 1300-1345, 2475-2483; 8337-8356.

Хасцький Г. С.,

к. г. н., доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища ВНАУ

РОЛЬ ТУРИЗМУ В ОХОРОНІ І ЗБЕРЕЖЕННІ НАТУРАЛЬНИХ І АНТРОПОГЕННИХ ВОДОЙМ ВІННИЧЧИНИ

Дослідження антропогенних водойм Вінниччини показали, що уже давно існує необхідність у бережному ставленні до них та всебічній охороні. З розвитком сільського туризму така необхідність стає особливо актуальною.

Розглядаючи найважливіші напрями державної політики у галузі розвитку туризму необхідно брати до уваги стан навколишнього середовища, і зокрема, водосховищ та ставків. Привабливі ландшафти Вінниччини, чисте повітря, незабруднена вода у водоймах, різноманіття лісових насаджень – все це належить до туристичних ресурсів, які роблять цей регіон привабливим для туристів.

Туристичні об'єкти можуть зростати за рахунок натурально-антропогенних ландшафтів шляхом поступового відновлення меліорованих боліт, заплав, річок, озер і старичь, крутих схилів річкових долин тощо. Наприклад, таким можуть стати заплава і русло з його порогами на річці Південний Буг між селами Стрільченці і Печора (Середнє Побужжя), заплава річки Згар (права притока Південного Бугу) в районі сіл Багринівці, Залужнє, Зоринці, Микулинці, унікальні джерела на річці Мурафа (Жмеринський район).

Існуючі антропогенні водні охоронні об'єкти теж мають значну наукову, естетичну, пізнавальну, виховну і практичну цінність. Їх кількість і площі у майбутньому будуть зростати [1]. До природоохоронних і туристичних доцільно віднести групу водних антропогенних об'єктів, яка включає в себе оригінальні водосховища, ставки, покинуті канали, копан-

ки, а також окремі водні комплекси, які формуються у відпрацьованих кар'єрах: граніту с. Стрижавка, Сабарів (околиці Вінниці); піску (Середнє Побужжя); глини смт. Турбів (Вінницька область) та багато інших. Окремі антропогенні водні об'єкти уже сьогодні є основою заповідних і туристичних об'єктів. Антропогенні водойми – основа багатьох унікальних пам'яток садово-паркової архітектури, серед яких відомий Тростянець, Немирів тощо.

Створення та експлуатація водосховищ і ставків Вінниччини свідчить про те, що питання оптимізації, охорони, розвитку туризму й рекреації необхідно розглядати як єдиний комплекс. При такій постановці питання потрібні систематичні дослідження і врахування багатьох взаємопов'язаних аспектів проблеми, що передбачає досягнення максимального можливого комплексного використання водних, земельних, біологічних, рекреаційних та енергетичних ресурсів водних об'єктів.

Враховуючи ситуацію, яка склалася на Вінниччині в умовах сучасної взаємодії людини і природи та подальшу перспективу розвитку туристичної галузі, виникла необхідність пошуку нових науково-методичних підходів підвищення ефективності охорони водних антропогенних і натуральних водойм. Одним із підходів у розвитку природоохоронних ідей Вінниччини є впровадження концепції Європейської екомережі (European Ecological Network), як ідеї всеєвропейської системи охорони природної спадщини європейської спільноти [3].

Дослідження показали, що розвиток туризму на Вінниччині й охорона водних антропогенних і натуральних водних об'єктів можливі завдяки проведенню таких заходів:

1. Задіяти до розробки проектів щодо охорони річок, водосховищ і ставків не лише фахівців водного господарства і меліораторів, але й географів, біологів, екологів, гідрологів, фахівців сільського господарства, лісового, а також охорони природи, туризму і рекреації.

2. Розробити загальні та індивідуальні схеми розвитку туристичної галузі, антропогенного навантаження з метою збереження й відновлення річищ та їх заплав, натуральних і антропогенних пам'яток природи (у майбутньому і басейнів річок Вінниччини) з урахуванням місцевих природних умов та особливостей господарського освоєння водних ресурсів і заплав [2].

3. План розвитку туризму має гармонійно вписуватися в план регіонального розвитку загалом. За таких умов туризм не тільки не буде погіршувати стан водних об'єктів, а перетвориться на його захисника.

4. Для того, щоб індустріалізація та урбанізація не завдавали збитків водним антропогенним і натуральним водоймам, необхідно при плануванні на регіональному рівні брати до уваги, який вплив на стан навколишнього середовища матимуть темпи росту того або іншого виду діяльності, у тому числі і туризму.

5. На індивідуальному рівні необхідність збереження водних антропогенних водойм повинна усвідомлюватись кожним туристом, відпочиваючим і відповідно буде змінене ставлення до цього середовища.

Процес нового мислення повинен торкнутися також і осіб, відповідальних за туристичну діяльність, адже, щоб туризм зберігся, завдання цілеспрямованого захисту навколишнього середовища повинні стати важливішими, ніж короточасні інтереси отримання прибутку [4].

Список використаних джерел

1. Денисюк Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України. / Г.І. Денисюк – Вінниця: Арбат, 1998. – 289 с.
2. Денисюк Г.І., Водні антропогенні ландшафти Поділля. / Г.І. Денисюк, Г.С. Хаєцький, Л.І. Стефанюк – Вінниця, Теза, 2007. – с. 165-174.
3. Розбудова екомережі України (Програма розвитку ООН) / За ред. Ю.Г. Шеляг-Сосонко. – К., 1999. – 127 с.
4. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Навчальний посібник. / Н.В. Фоменко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.